

בדהרה: חלק ב' (130-270)

דבורה עומר

גל הפקות, הוצאה לאור, ירושלים

גדעון

הדמויות

הדמות העיקרית בסיפור היא מניה. בחצי השני, אנחנו פוגשים אותה כאישה צעירה שרק לפני כמו דפים הגיעה לארץ. כמו בחייה המוקדמים, מניה יכולה להיות דמות מתנגדת שרוצה לעשות דברים בדרך שונה מאחרים. היא מחתה נגד חוקי "השומר" שהפרידו בין גברים ונשים בהגנה. אבל כמו בחצי הראשון, מניה רצתה להילחם באנשים שתקפו את היהודים בארץ. לפני זה, התוקפנים היו הרוסיים והקוזקים שעשו את הפוגרומים. אבל עכשיו בארץ ישראל תחת שלטון התורכים, האויבים הם הערבים שלא רוצים את היהודים באזור שלהם. מניה רוצה להילחם ולעזור לישראלים אחרים. היו לה שתי מטרות: לעזור לאנשים בהווה לחיות ולהיות בראים, וגם להקים אירגון של הגנה בארץ. הדמות השנית בחצי הזה הוא ישראל שוחט. הוא המנהיג של החלוצים בכפר של מניה וגם ראש של "השומר" הקודמת. מניה חשבה שהוא איש צדיק וחזק ששותף בחלום שלה להקים אירגון של הגנה. השנים התאהבו, התחתנו, והתחילו לגור יחד. ישראל ידעה שמניה רצתה לעזור, אז הוא הרשה לה ולנשים אחרים להשתתף בתפקידים יותר גבוהים באירגון. אבל אחרי כמה שנים, האהבה ביניהם הקטינה והיו להם מריבות. בסוף הספר, מניה הבינה שישראל בגד בה עם אישה אחרת, ומניה ידעה שהיחסים ביניהם נקרעו. אבל בכל זאת, מניה המשיכה לעזור, לטפל, ולהילחם כדי לגדול את האירגון ולהקים את המדינה.

עלילה

מניה הגיעה לארץ מלאה התרגשות ותקווה. סוף סוף היתה לה ארץ שבה אין שלטון הרוסית, אין קוזקים או אויבים אחרים, ויש קהילה קטנה של יהודים שרוצים לבנות, לגדול, ולחיות חיים שמחים. אבל מיד היא הבינה שגם יש בעיות בארץ תחת שלטון התורכים. הערבים ליד הכפר של החלוצים היו כועסים ומוכנים להתקיף בכל רגע. יחד עם כמה יהודים אחרים, מניה הצטרף ב"שומר", אירגון הגנה קטן שנקיים בכפר שלה רק כמה חודשים לפני הגעתה. ראש האירגון הקטן היה ישראל שוחט, איש חזק וטוב-לב שרצה לבנות מדינה חדשה ולהגן עליה. מניה חשבה עליו כמנהיג וגיבור ששתף בחלומה. היא עזרה לו ודיברה איתו, ואחרי כמה חודשים הבינה שהם התאהבו. מניה גם שכנעה את ישראל להרשות לה לעבוד בתפקידים יותר חשובים וגדולים. בשנה הבאה, יותר חלוצים באו לארץ והצטרפו לכפר של מניה. "השומר" גדל והתחיל להיות אירגון חזק.

יום אחד, כשמניה היתה עובדת כשומר בכפר, כמה ערבים באו וירו בה. היא נפצעה אבל הבריאה אחרי כמה שבועות. מניה עכשיו רצתה לעשות יותר באירגון הגדול, אפילו להילחם באויב עם נשק כמו הגברים האחרים. היא חשבה על השנים שלה ברוסיה ועל הצורך להגן ולהשתמש בכל נשק שהיא מצאה. הצורך עדיין חשוב, והיא רצתה לעזור. מניה התחילה להעביר נשק ותחמושת מכפר לכפר עם כמה אנשים אחרים ב"שומר". הם נסעו ב"אמבולנס" והעמידו פנים כרופאים ואחות כדי להסתיר מהתורכים.

בינתיים, מניה וישראל שוחט בנו משפחה עם ילדיהם גדע וענה. כשהילדים גדלו להיות יותר מבוגרים, היו מריבות בביתם בין הילדים וגם בין ההורים. גדע אפילו ברח מהבית ומניה נסתה למצוא אותו. בזמן שהוא נעלם, מניה חשבה על ילדותה ועל היחסים בינה ובין הוריה. היא ראתה הרבה דמיונות והתחילה להבין כמה ההורים שלה אהבו אותה כילדה.

"השומר" המשיך לגדול ולהיות יותר חזק. האו"ם החליט על תוכנית החלוקה של פלסטינה והחלום של מניה והאחרים התגשם. עוד היתה הרבה עבודה, ומניה עזרה למרות גילה. פתאום, היא למדה שישראל שוחט בגד בה. הם נפרדו, ומניה התחילה להיזקק. היא מתה כמה שנים אחרי זה, אבל כולם ידעו מה היא עשתה בשביל המדינה וצעירה. נאמר שאם מקשיבים טוב בהרים ובחוף, יכולים לשמוע אותה עוזרת ולוחמת בעולם הבא.

הערכה

יש לספר הזה חלקים משעממים וגם חלקים מעניינים ומלהיבים. יש כמה פעמים בחלק השני שבהן אין הרבה פעולה או מתח דרמטי. יש בחצי הזה הרבה מחשבות על מטרות ועל יחסים בין אנשים. אבל גם יש חלקים מלאים בפעולה ומתח שמהם אני נהנתי. דוגמאות הן הסצנה שבה מניה נפצע על ידי הערבים שירו בה, או כשהיא נסעה עם היהודים האחרים באמבולנס עם הנשק והתחמושת. אני גם רוצה לדעת על חלוצים אחרים שבנו את המדינה והאירגונים שהגנו עליה. בסך הכל, נהנתי מהחצי השני ואמליץ על הספר לכל קורא שרוצה לדעת יותר על החיים בארץ הקודמת.

ראיון עם מניה שוחט

"שלום מניה, משלומך היום?"

"אני שמח להיות פה איתך ולדבר איתך!"

"מצויין! אז נתחיל עם השאלות. ראשון: לדעתך, מה הוא הדבר הכי יפה בארץ ישראל?"
"זאת שאלה קשה כי יש כל כך הרבה יופי שנמצא בארץ שלנו. אבל הדבר הכי יפה בארץ היא הכנרת. נסעתי כמה פעמים לכפרים על החוף שלה וכל פעם שחיתי במים והייתי רגועה. כל המחשבות שלי על המריבות ו"השומר" וכולי, שכחתי עליהם לדקה. רק חשבתי על היופי ועל השמחה שלי בארץ. חשבתי על כל הדברים הטובים פה וכל האנשים שלהם אנחנו עוזרים."
"מעניין, את צריכה לקרוא את שירי רחל. אני חושב שתהני מהם. עכשיו אני רוצה לדבר על עבודתך באירגון "השומר". נראה לי שהתפקיד של הגנה הוא בדרך כלל תפקיד של איש ולא של אישה. למה את רצתה להצטרף באירגון הזה ומה את עושה בו?"

"כשהייתי ברוסיה, הבנתי שאנחנו כיהודים צריכים להגן על עצמנו. הממשלה של רוסיה או תורכיה לא תגנו עלינו ויש הרבה אנשים ששונאים אותנו. היהודים בעולם צריכים מדינה שלהם כדי להגן ולהיות עצמאיים. התפקיד שלי הוא הביאת נשק מכפר לכפר באופן סודי. אנחנו לא רוצים להראות לתורכים מה שאנחנו עושים."

"טוב, אז ברור שאת רוצה להגן על היהודים בעולם. האם יש משהו שיהודים אחרים יכולים לעשות כדי לעזור? מה הם הדברים שיהודים בארה"ב וברוסיה ובאירופה צריכים לעשות?"
"אני חושבת שהיהודים ברוסיה צריכים לנסות בכל כוחם לבוא לישראל. אני יודעת את המצב שם. אני יודעת שהממשלה לא מגנת והפוגרומים הם רציניים. לדעתי, הפתרון היחיד הוא לבוא לארץ כי אנחנו שומרים על כולם ויש לנו חיים טובים. בארה"ב ובאירופה, המצב הוא לא כל כך רציני. אנחנו מבקשים מהיהודים שם לנסות לשכנע את ממשלותם לעזור לנו להקים מדינה חדשה. המדינות האלה צריכות להצביע באו"ם ולתת לנו כסף ונשק. אז נוכל להגן על עצמנו."

"מעניין מאוד. האם את חושבת שיכול להיות שלום בין החלוצים הציוניים והערבים באזור?"
"אם הערבים ירצו שלום, יהיה שלום. אנחנו רוצים שלום, וכבר רצינו לגור ולבנות פה בשלום מההתחלה. אנחנו רוצים לחיות יחד עם הערבים, לא נגדם. אני מקווה שהם יחשבו כמונו."
"תודה רבה, מניה. למדתי הרבה ממך על ישראל הקודמת ועל החלוצים!"